

Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje, Bruselj

Občasna informacija članom 93 - 2011
20. december 2011

Dogovor voditeljev EU na zasedanju Evropskega sveta o fiskalnem paktu in uveljavitev petih uredb in ene direktive o gospodarskem upravljanju (šesterec – six pack)

Dogovor o fiskalnem paktu, na podlagi katerega bo 17 držav z evrom in preostale članice EU z izjemo Velike Britanije s podpisom meddržavnega sporazuma ustanovile fiskalno unijo, je bil ključni dosežek tokratnega zasedanja Evropskega sveta v Bruslju. Voditelji držav članic so sprejeli tudi odločitve o širitvi EU in podpisali pristopno pogodbo s Hrvaško. V torek, 13. decembra, pa je stopilo v veljavo pet uredb in ena direktiva v okviru svežnja, ki so ga poimenovali šesterec (six pack), ki je temelj za dogovor o fiskalnem paktu.

Dogovor o fiskalnem paktu

Dogovor o fiskalnem paktu vsebuje načelo uravnovešenega proračuna, ki pomeni, da strukturni primanjkljaj na letni ravni ne bo smel biti višji od 0,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Države, katerih dolg je občutno pod 60 odstotkov BDP, bodo lahko imele višje strukturne primanjkljaje. Voditelji so se dogovorili, da bodo države članice, ki so v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, Komisiji in Svetu predložile v potrditev program ekonomskega partnerstva, v katerem bodo podrobno navedle nujne strukturne reforme za zagotovitev učinkovite in trajne odprave čezmernih primanjkljajev. Predvidena je vzpostavitev mehanizma za predhodno poročanje držav članic o načrtih izdaje nacionalnih dolžniških obveznic.

Dosežen je bil dogovor o uvedbi avtomatskih sankcij za članice s previsokim primanjkljajem in javnim dolgom na podlagi sklepa Evropske komisije. Dovoljena meja za proračunski primanjkljaj je 3 odstotke BDP, za javni dolg pa 60 odstotkov BDP. Vzpostavljen bo postopek, s katerim bosta na ravni euroobmočja zagotovljena razprava o vseh večjih reformah gospodarskih politik, ki jih načrtujejo države članice euroobmočja, in njihovo usklajevanje, da bi lahko primerjali najboljše prakse.

Stalni evropski reševalni sklad ESM, ki bo nadomestil sedanjega začasnega EFSF, bo vzpostavljen julija 2012. Voditelji so se dogovorili, da bo EFSF za države, ki prek njega dobivajo pomoč, to sta za zdaj Irska in Portugalska, predvideno je, da bo prek njega novo pomoč dobila še Grčija, deloval vzporedno z ESM. Marca bodo voditelji ocenili, ali je zgornja meja za posojilno sposobnost EFSF/ESM v višini 500 milijard evrov dovolj trden »požarni zid«. V ESM bodo morale države članice vplačati kapital, to bodo počele postopno, ker so voditelji odločili, da bo imel na računu vedno vsaj 15 odstotkov kapitala.

Dogovorjeno je tudi bilo, da bodo članice z evrom zagotovile dodatni kapital za Mednarodni denarni sklad (IMF) v višini 150 milijard evrov, prestale države pa 50 milijard evrov. Koliko bo morala zagotoviti posamezna država, bo določila njena nacionalna centralna banka.

Da bi zagotovili, da bo EMS lahko sprejemal potrebne odločitve v vseh okoliščinah, so voditelji sklenili, da je treba spremeniti pravila glasovanja tako, da se vključi izredni postopek. Pravilo medsebojnega soglasja so sklenili nadomestiti s kvalificirano večino 85 odstotkov glasov, če bosta Komisija in ECB

sklenili, da je potrebna nujna odločitev o finančni pomoči, ko je ogrožena finančna in ekonomska vzdržnost euroobmočja. A to mora potrditi še finski parlament.

Odločitve o širitvi EU

Na področju širitve EU je najbolj odmeval podpis pristopne pogodbe s Hrvaško, za katero je predvideno, da bo 1. julija 2013 postala članica EU. Za Črno goro so voditelji odločili, da bo pogajanja o vstopu v EU lahko začela junija prihodnje leto, če bo dosegla zadovoljiv napredek pri izvajanju reform s posebnim poudarkom na pravni državi in temeljnih pravicah, zlasti v zvezi z zatiranjem korupcije in organiziranega kriminala. Srbija bo morala počakati do februarja, ko bodo ministri za evropske in zunanje zadeve v okviru Sveta EU za splošne zadeve odločali, ali je izpolnila pogoje za dodelitev statusa kandidatke. Če bo odločitev pozitivna, jo bodo voditelji potrdili na zasedanju Evropskega sveta marca 2012.

Uveljavitev šesterca (six pack)

Glavna novost zakonodaje iz šesterca je, da za države z evrom, ki so v postopku zaradi presežnega proračunskega primanjkljaja (več kot 3 odstotke BDP), uvaja sankcije. Te sankcije so predpisane v treh stopnjah. Najprej bo država kršiteljica morala plačati depozit v višini 0,2 odstotka BDP, ki ga bo dobila vrnjenega z obrestmi, če bo odpravila kršitev. Če je ne bo, bo izgubila obresti, a če tudi na tej stopnji primanjkljaja ne bo zmanjšala, se bo depozit spremenil v globo. Plačilo globe lahko države članice preprečijo, če v okviru Sveta EU s kvalificirano večino glasov zavrnejo predlog Evropske komisije. Po podatkih Evropske komisije je zdaj v postopku zaradi presežnega primanjkljaja 23 od 27 članic EU. Med njimi je tudi Slovenija, za katero Evropska komisija ocenjuje, da bo letos imela 5,7-odstotni proračunski primanjkljaj. Slovenija mora svoj primanjkljaj zmanjšati pod 3 odstotke BDP do leta 2013. Šesterec od držav s presežnim primanjkljajem zahteva proračunski napor v višini vsaj 0,5 odstotka BDP letno.

Po novem je postopek proti državi članici mogoče uvesti tudi zaradi prevelikega javnega dolga, za katerega velja zgornja meja 60 odstotkov BDP. Slovenski javni dolg bo po oceni Evropske komisije letos dosegel 43 odstotkov BDP. Postopek čaka tudi države s prekomernimi makroekonomskimi neravnovesji. Evropska komisija bo januarja prihodnje leto objavila poročilo, v katerem bo navedla države z makroekonomskimi neravnovesji, za katere bo treba narediti poglobljeno analizo. Če presodi, da so ravnovesja previsoka in obstaja grožnja za krizo, Komisija lahko državi naloži preventivna priporočila. Ta priporočila so predvidena kot instrument za preprečevanje nepremičninskih balonov in drugih podobnih problemov.

V primeru, da Komisija ugotovi resne probleme, bo morala od države zahtevati akcijski načrt za odpravo neravnovesij z jasnim časovnim okvirom za njegovo izvedbo. Država, ki tega načrta ne bo uresničila, bo morala plačati depozit v višini 0,1 odstotka BDP, ki na koncu v tretji fazi enako kot v primeru sankcij zaradi presežnega proračunskega primanjkljaja postane globa.

V državah, ki ne bodo dosegle srednjeročnih proračunskih ciljev, bo morala biti stopnja rasti izdatkov pod referenčno stopnjo srednjeročnega proračunskega cilja.

Tabela 1: pregled ukrepov, ki jih je uvedel šesterec

Enforcement measures underpinning the SGP in the euro area		
Trigger of the sanction	Sanction	Adoption
Council decision establishing failure to take action in response to a Council recommendation under Art. 121(4).	Interest-bearing deposit (as a rule 0.2% of GDP)	Reverse Qualified Majority Voting
Council decision based on Art.126(6) of the Treaty (i.e. existence of an excessive deficit), only if the Member States had already lodged an interest-bearing deposit (i.e. in case of non-compliance with the preventive arm provisions) or in case of particularly serious non-compliance with the rules	Non-interest-bearing deposit (as a rule 0.2% of GDP)	Reverse Qualified Majority Voting
Council decision based on Art.126(8) of the Treaty (i.e. non-effective action in response to the recommendation to correct the excessive deficit under Art. 126(7))	Fine (as a rule 0.2% of GDP)	Reverse Qualified Majority Voting
Council decision based on Art.126(11) of the Treaty (i.e. non-effective action in response to the notice to correct the excessive deficit under Art. 126(9))	Fine 0.2% of GDP + variable component)	Qualified Majority Voting

Vir: Evropska komisija

Koristne informacije:

- Izjava voditeljev evroobmočja o vzpostavitvi fiskalne unije:
- http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/SL/ec/126679.pdf
- Sklepi evropskega sveta:
- http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/SL/ec/126744.pdf
- Sporočilo o podpisu pogodbe s Hrvaško:
- http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/126686.pdf
- Sporočilo o uveljavitvi šesterca:
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/898&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Pripravila:
Darja Kocbek